

מבט למסור ושעורים בהסתכלות

נגמר —
אין ירד!
אין תערר
כות לא
בומבלי לא
כפריו ואפילו
לא בת"א —
ועכשיו, מצוה לספר קצת בענין המדלי
יות והתעודות שנתחלקו ע"י הנציב
במלון אלנבי בימים האחרונים.

גם כאן היתה שמחה יהודית
ממש כמו במגרש הרוסי, רק בלא
קיש ובלא קריאת "אט-איו" ובלא
סוג'נטים, אלא שכל המחותנים והי
פוזיטנים כמעט מהפרגמטטיין ומבעלי
התריסין של המסחר והתעשייה בארץ
צנו היו מאחב"י, ואפילו דגלי-ציון
שקשמו בהם את האולם לכבוד יום-
טוב, הסתירו את ה"יוניון-ז'אק"
האנגלי, כדי לנקם, כנראה, את נקמת
דגלנו ביום בוא הנציב לעירנו...

הפשתי באולם את תגרי לוד
וסתרי ג'ון ואחותנו דינה, בקשתי
בנרות את מציני לפתה, קאקון וביתי
דאנ'אן ולא מצאתי אפילו דגל אחת
מהם, עשיתי אזני כאפרכמת לשמע
ברשימה את שמות בני-דודנו ממשי-
פחת ר' משה קוימא ושאר גבורי
ה"תזכירים" וסוחרי "מלסמין" ושמעתי

רק : מלח, "שימין" (שמן בלע"ז),
סורג, תרבות, בצלאל, עומות, זכרון-
יעקב וראשון לציון ועוד שזכו לאותות
הצטינות — מלמד, שהיו ישראל
ס צ ו י נ י ס שם...
ואני ר' עומות הייתי לובש
שתורים ומתעטף שתורים, לכבוד
היום, הלכתי למקום שאין מכירים
אותי באולם, פשטתי את רגלי —
מעשה סוחר בזמננו! — והסתכלתי
אל כל סביבתי, כנהוג...

למה אכתד? — לא שמחתי
כ"כ על המידליות והפרסים שנתחלקו
לישראל כשם שנהניתי הנאה משונה
ממנהג חדש זה שבא לעירנו לחקדים
"שלחו עורך" ל"מניד" וכנראה, שאצל
הנציב החדש לא "ההגדה" היא העיקר
אלא ה"סדרים"...

איד אומרים הבריות? — אין
"מקדימין דיקורא לסעודה" ובשעה
הרביעית בדיוק, אחרי ירית התותח,
החל ה"אפטרינון-טי" המזהיר ובמשך
שני רגעי דומיה נערכה מלחמה כבדה
על השלחו הערוד כיד המלך ונפלו
הלל כל העגות והגלוסקאות ושאר
מיני תורטימא ולא נשאר מהם שריד
ופלים — נקי! הייתי מספר לכם את
כל פרשת המשחה אלא שאיני רוצה
לעורר קנאה בלב אלה שלא זכו להיות.
וכדי שלא להטיל קנאה בסעו-
דה ולכביש את מי שאין לו, חלקו
מידליות ותעודות לכל המצינים, בלי
יצא סן הכלל, ודומה היתה בעיני

כל הצרמניה של חלוקה זו. ממש
בחלוקת התעודות לתלמידי הגמנסיה,
עם כל מחיאות הכפים ודרשות
המנהלים והמורים...
דהיינו חברת המלח בעתלית
זכתה לתעודה יפה עם כתבת זו:
"אין לנו מלח אלא אתה". נשיא
"פרוץ רוחם" (למען ירושלים) נתן
כבר במדליה ראשונה ועליה חסוק
בית-נבאות לעתיקות בצורת ירושלים
עיה"ק ומטורם עומד ושומר על
המזיאוס...

מנהל ה"גאולה" התוודה לפני
שכנו מתלמידי שישב על ידו, שאינו
מבין מפני איזה "מעשים טובים" זכה
לתעודה זו, אם בשביל איזו טבלא של
מספרים ששלח לומבלי או אולי מפני
"המלחמה בספקולציה" הידועה של
"גאולה" בת"א?..

ה"כרמל המזרחי" (פאל וויז
בלע"ז), קבל מדליה של נחשת —
עאפ"י שהיה ראוי והגון למדליה של
זהב אליבא דעלמא כלה — אפשר
מפני שלא זכו לראות בלונדון תמונת
נח בשבעה שבועים, מעשה ידי אמן
להתפאר, המקשטת את שערי חיקב
בראשון-לציון? ... ואפילו בעל הגי'
מטראיות שלי, זכה לתעודה מיוחדת
בעד הלוח תרפ"ו, ובזכות זה החליט
לעשות הנחה הגונה לקונו לכבוד יום
הכבוש של ירושלים בחנוכה.
ואחרון אחרון חביב — הנוצרי
מבית-לחם, הסוחר הערבי הבודיחיד

שלנו שזכה למידליה רק בזכותם של
ישראל, — מפני שהציג בתערוכת
ת"א צעירות עבריות ונחמדות (לא
מצדף הלילה!) כדי למשך את הקונים
וקבע על מזוזות הביתו שלו ובשעריו
מודעות גדולות בלשון "הסהיוניון"
דוקא, ולא עוד אלא שהעמיד על
שלחנו קופסא של קר ו - ק י מ ת,
לקיים מה שנאמר בסדרה של שבת זו:
"ביוזם אין ביוזם" ופירש"י: עסק
הוא עסק...

אמרו חז"ל: עתידה א"י שתת'
פשט בכל הארצות — ומסתמא ידעו
רבותינו מה שהם אומרים, והא ראינו:
תלמידי הנבון מחיפה, שחזר
ממדינות הים, ספר לי "נסים ונפ'
"לאות" מומבלי שראה בעיניו בביתו
הא"י פירות גינוסר לא ממגדל 'אלא
מ-ו י צ ו א י ל ה, צנצנות
בושם (פרפום בלע"ז) לא חלילה
מבנימינה אלא מלונדונינה וגם מכ'
שיריכתיבה ו"פונטופנס" מליברפו-
לינה...

וסברא חוקה היא, שהסבון של
"שמון" מחיפה כבר הגיע לומבלי,
והמוצנים של מחלקת החקלאות ממלון
יוו — אעפ"י שיתמהמהו מחכים להם
בלונדון עד היום הזה...
בקיצור, הביתו הא"י בומבלי —
זהו "מאה שערים" שלנו רק בלי
דגים מלוחים.
אגב נחגלגל לידי ברוד גם חשבון

קטן שנשלח... ממלון יוו ל"בצלאל"
בקשר עם התערוכה שלהם בומבלי
חשבון צדק זה מזכיר לי את חשבו
ה"דייטש" של שלום-עליכם, וכדי לז'
כות את הרבים הנני מוסר לכם רק
שני סעיפים מ"חשבון החייתים" הזה
לדוגמא:

ק ר מ י ק ה : קבלנו מבם
סתורה ע"ס 130 ל"מ ומכרנו מזה
בעד 42 ל"מ, הוצאות כסמרים, בד,
פשתן ושאר ירקות הצריכים לנפא-
דעובדא עולות בחשבון עגול — ר ק
40 פונט (הוצאות ההובלה בחשבון
מיוחד!) לאחר שתשלמו לנו את דמי
הקדימה סך 50 ל"מ, נחזיר לכם את
שברי הכלים של הקרמיקה שנשארו
אצלנו : משול כחרם הנשבר!...

ב ו י ס ב צ ל א ל : קבלנו
מבם סתורה ע"ס 650 ל"מ ומכרנו
ב"ה בעד 18 ל"מ.
בעד שכר-טרחה מגיע לנו כמנין
ח"י פונטים, שלקחנו כהפדיון (ולך
צעק ח י ו קים!). וכדי להשוות
את החשבון שיעלה בד בכד ולא יצא
דופן חלילה, תצרפו נא אל ההלוואה
שקבלתם ע"ס 50 ל"מ לא יותר מן
32 ל"מ, מלבד הוצאות ההובלה
שאינן ידועות לנו עדיין, — מעלה-
מטה מאה פונטים טבין ותקיליו, ובז'
כות זה תקבלו חזרה את החתימות
של ארון-חקדש ושאר הכלים השבורים,
חבל, שלא ידעו פסידו התערוכה
הבין-לאומית כפריו לטרא את שלום

המכפלה אשר בחברו.

עליכם ולא זכו לסדר חשבונות התערו-
כה במלון-יוו, לפני שהזמינו את
בצלאל להשתתף בתערוכה ח נ מ אין
כסף והבטיחו אחריות שלמה על כל
התוצגת ולא עוד שדרשו שכר טרחה
— "ראש של גוי"! — 15 אחוזים
למאה במקום שלשים למאה...

ואלו הייתי אני תסיף ובעל-ידעה
שם על ההר הייתי בא לנציב
בהצעה ממשית זו :
לקחת בחזרה את כל המדליות
והתעודות שחלק בשבוע האחרון
ולחלקן לאנשים בני דעה של א
הציגו ו של א הלכו לראות את
ההצגה הזו; ותשניה — והו'
העיקר! — לכל אלה שהציגו או
שעשו הוצאות מרובות וסרחו לנסע
באניה שלי כדי לראות את ומבלי
יתנו ל א כ ל ק ש, ול"מנחם מנדל"
שלנו במלון יוו, מנהל ומסדר היריד
שלנו בומבלי יתנו — מנה אחת
אפיים...

וסדנא דארעא חד הוא...
גם התערוכה של הקונגרס בוניה
היתה — כפי שמעידים תלמידי ידעי
דבר — בבחינת י ר י ד ב ת ו ד
י ר י ד, והביתו הא"י בתערוכה
הפרזית כלל בקרבו את כל החרשת,
המסחר והתעשייה של ארצנו, בבחינת
מועט המחזיק את המרובה דהיינו :
כלי-זוגות של הפבריקאות במערת
המכפלה אשר בחברו.

המכפלה אשר בחברו.

מעשי רקמה יפה מביה"ס של
האליאנס לבנות בירושלים וצורות
של אדמת ארץ ישראל מהר-הזיתים
של פרסיליה עיה"ק...
זהו "תוצרת הארץ" של הבית
הלאומי שלנו דפריו!

ואולם אין להתיאש חלילה מן
הפורעניות : אי"ת בשנה הבעל"ט
זוכה לראות כהנה וכהנה בתערוכה
הגדולה שבפילרלפיה, מעשה ידי
תשבי להתפאר, והביתו שלנו בומבלי
— יוכיח!...

אמרתו לספר לכם קצת גם ע"א
היריד שלנו בת"א, ואולם מה נשאר
לו לבשר ודם פשוט כר' עומות להגיד
ולהשמיע אחרי חוות-דעתם של גדולי
הדור בספר ההתרשמות וביתור אחרי
ה"הכשר" של ר' אברהם'ל ורנר
מק"ס צפת, שהוא בפי ורגיל כידוע
אצל יורדים במירוץ ובת"ת שלו,
והריני מניח את ה"פונטפון" שלי קידי
בפסודתו הרומסיה : "הם כל בשר!"...
ובכ"ו עצור בכליו לא אוכל,
וכרשות הפרופיסור ורנר וברשותו של
כשודר-התערוכה שלנו בהרחיו המוצ'
לחים : "ישוב-כשוף", "מנוחה תעורר
כה" וכיו"ב, הנני מתיר לעצמי לטטר
לכם את הראיון שנתתי בשבוע זה
בפנתי הקטנה לסופר-המבקר הגדול ר'
ראובן בריינין, היודע — כך הוא
אימר — את כל "עומות" בעל-פה :

— איני מתפלא כ"כ, אומר אור'
חנו-מורנו כאמריקה, על זה שלא

ראיתי בתערוכה בת"א, כשם שאני
כתפלאל ומשתומם על מה שראיתי
שם...
— ומה ככה ירושלים? — שאל-
תיו בקצרה.

— רק אחרי ת"א יודע אני להע'
ריך היטב את ירושלים. אוריה של
ירושלים, מוסף ראובן בכר-הסופרים
שלנו, הוא שקוף ומקרב רגלים : גם
מצד הרוחני, העבר הרחוק והעתיד
הקרוב מצטרפים כאן אל ההנה וזאה
אני את ירושלים לא כמו שהיא אלא
כמו שתהיה...

וכשראה בשתי עיני העמוקות
שאני יושב ומסתכל בשער הכסף העי'
כך את ראשו הארופי האמהי, פנה
אלי בלשון-קונדסים, כתלמיד ותוק,
ואמר ברצינות גמורה :

— "ישנם פרופיסורים וחוקרים
בעולם המשברים את מוחם למצוא
תרופה כדי להפך את הזקן לצעיר ע"
מעשה-מרכבה : טפשים! כאן בא"י
הרי אפשר בנקל להפך לצעיר בלא
הרכבה!"...

ועדיין ישנו מושב זקנים וזקנות
בירושלים!...
* *

וישנו גם בית העולים בחיפה,
אשר לחוף ימים ישכון.
הנה, ברנע זה בא לידי הדג'
השנתי של בת-גלים לאספה הכללית
השנתית, ולאחר שדפדפתי בו ועברתי
על כמה פרקים נתקלתי בפרק מעור

ע"א "מוסדות השכונה". בפרק זה הם מציינים בצער שאין לשכונה מוסדות צבוריים, אבל על מוסד אחד תפארתה, זהו: בית-העליה.

ואנחנו כלנו חשבנו לתומנו כי ההנהלה הציונית היא שבתה מכספי קרן הגאולה את בית העולים בחיפה ונתעו להאמין כי הממשלה היא שנתנה את הקרקע לבנין המוסד הזה, ועכשיו הודות לדו"ח השנתי של בת-גלים, נתגלתה לנו אמריקה חדשה ונגלת הסוד כי המוסד הזה הוא של בת-גלים ואד לשוא מתפארים בו אחרים...

אכן נודע הדבר ואי"ה בשעורי הכאים אגלה לכם עוד דברים מענינים משאר הפרקים, ועוד חזון למועד!

* *

ובשעה שאני יושב כאן ומדבר בעתוני הו"ל, בדרכי, מופיעה לפני עיני חדשה מפתיעה מאד ב"זשאויש ברניכל" מלונדון:

חבר גנבים התפרצו בזמן האחרון לתוך משרדה של קרן היסוד בריסל-סטריט אשר בלונדון הכירה ולאחר שבדקו יפה יפה את הקופה מצאו אותה ריקה ושבו על עקבותיהם במי-חילה בידים ריקות...

מכאן ראיה שאין הציונים באני-גליה מרבים ל"כ לתרם לטובת קרן היסוד, כנראה, במחשבה תחילה, כדי שלא לחעשיר את הגנבים המתפרצים...

לא כן אצלנו. כאן בא"י הולכת קרן היסוד ומתקרמת ב"ה בצערי ענק ממש על אפו ועל חמתו של ד"ר צ. כהן. הידעתם מדוע? — אך ורק מפני ה ק מ ו צ י ם הגדולים, שהנהיגה ההנהלה כאן בהוצאות. כפי שמודיע לי אחד מתלמידי היודע ומכיר היטב את חשבונות קה"ם, עולה סכום ההוצאות של המנבית בארצנו רק 30 למאה, הוצ' ממשכרת המנהל, בה בשעה שבאמריקה, למשל, או באנגליה מוציאים על פקידים ופקידות, משרתים ויוצר משרתים ופרשת "מסעי" את מחצית הכסף הנאסף מהקהל, ועכ"שיו צא וחשוב: ריוח נקי וקטן של 20 למאה לקרן היסוד בא"י!

ועדיין מתאוננים אצלנו על קרן היסוד וישנם סגנים של טנחלי בנקים אצלנו התורמים ארבעה פונטים בבת אחת לשנה שלמה ומשלמים רק... אבל, למה לנו למהר? שמעתי כי הנהלת קה"ם מדפיסה עכשיו דו"ח שנתי כמו בקרן הגאולה, ומסתמא דאנה גם הפעם לר' עיכבה והכינה לו חמר טוב ומפוצץ כמו אז, ודיה לצרה בשעתה...

ואנב שיחתנו ע"א קרן היסוד באמריקה ובא"י, ספר לי בריינין כי עוד לפני עשרים שנה בערך נסע עם זוגתו בגרמניה ובדרך נסיעתו איסלע לויסבאזן, ותנה בצאתו אל הרחוב

ראה מודעות גדולות שהערב ידבר הסופר בריינין לפני יחידים-גולה ע"א ההוצאה הספרותית "סיני". וכך הוה: בערב מצא כחמישים יחידי סגולה ציוצאי רוסיה, עשירים מופלגים שכיסם רחוק מלבם, וכשנתבקש לדבר, עלה על הדוכן ואמר להם בהאי לישנא:

— רבותי, רוצה אני לומר לכם רק מ ל ה א ה ת, שבטוח אני כי תסכימו לי תומ"י: א ל ת ג ו ב ס ף!

זכלם מחאו כף לאות הסכמה גמורה לדבריו. מהמת שאין לך דבר נקל בעולם מ"לא לתת", ועל "ל א" — אומרת חותנתי — אין מתחרטין לעולם, ואפילו על "ל א" החברים של מעצת פועלי ירושלים, שנבחרו בשבוע זה.

מה עשיתי? ענדתי לגרירותי "רג מלוח" חדש שקניתי בתערוכת ת"א לבשתי את אדרתי החדשה — מעשה בורגני אמת! — ועשיתי דרכי אל הקלפי לא חלילה לבית העם, מרכז הפקידים שלנו, אלא ישר ל"מו"ר עצה": בית ועד לחלוצים אשר ברחוב ורשבסקי... עוד לא הספקתי לרדך על מפתן

הבית והנה שמעתי קול מתלחשים בו'רגון: "עזמות בא לאספ תומר". ואני עשיתי את שלי: נכנסתי לפני ולפנים אל תוך הקלפי, הכנסתי את ידי לתוך צלחתי ותוצאתי משם פנקס קטן, לא לרשימות, וכשראה החלוץ את פנקס החבר ושם המפורש של ר' עזמות דשום בתוכו, הצטלב ג' פעמים מרוב התפעלות.

נגשתי אל שלחן הרשימות ולא דעתי במה לבחר קודם? כשהסתכלתי קצת בהן הבנתי כי רשימה א' של אחדות העבודה ורב הרשימות הקטנות היינו הן: אותה "ינטה" רק בצעף אחר, ממש כמו החזיון של שלום-עליכם "הזוכיה הגדולה", שהציג התי-אמרון העברי תחת שם אחר: 200.000 — כי מה לא עושים אצלנו בשביל פרנסה? — "עמד!"

אחד הלצים הגיש לי רשימת המופ"סים... סליחה: הוצבי אבן וחברו הושיט לי רשימת "פועלי-ציון" המתנגדים לעליה, כנראה, מפני החשש שמא יבואו יהודים הנונים לא"י...

בקיצור, אמרתי את הפסוק "אתה בחרתנו" בכונה גדולה חרקוני את פתקתי לתוך הפח ופשם נמלמתי אל הפח שלי לבית הכרם...

ועכשיו אחר הנצחון הגדול של אחדות העבודה, תחל מסתמא פרשת הדיקטטורה בעלית בךגוריון, יגורו גזרות ואחב"י מקיימים, ואפשר מאד

שהפועל הצעיר, שהוא לא פועל ולא צעיר ושנתבטל בשלשים" יתארח לחברה עם "פועלי-ציון" לשם אופו-זיכיה? הכל אפשר אצלנו! גם בן-צבי וגם ר' חייב, להבדיל, התנגדו שניהם לכישאל-עם בדבר האשה, כי דוע, ושניהם ב"ה נצחו...

* *

זמרה הנצחון לבוא גם לשכנתנו הצפינית על הפלשתים. הצרפתים מאשימים, כידוע, בכל צרותיהם באפ"ר יקוה ובסוריה את הכולשביקים ועתוני פרוי קוראים לדרוזים לא D'russes אלא "Druses" ו"א: אל תקרא לוריה אלא רוסיה...

ואלי דבר יגונב כי בני עשרת-השננים מוכנים, ומוזמנים לקיים מצוות "בים-בום" ולקבל את הפלשתי בכבוד גדול, וב"כלי זמר" כראוי לחתן הגון, אם יעבר תלילה הוין לתחום אר-צנן בלא ערובי תחומין כדין וישיאהו יצרו להכנס לחופה ול"מעשים טובים" עם הכלה המהוללה מרת בת-ציון שתהי'. ובשעת חדוה, כך שמעתי מאחורי הפרגוד, יעשה הקב"ה גם של יציאת מצרים במשך 10 שעות, ע"י התיליפון החדש, ותרכה השמחה, כי יש ב"ה עין צופיה בשמים מבעל ועל הארץ מתחת, ביחוד במתור-לה, המקום המוכן לפורעניות, ולמי-חוש לא מיבעי...

ומצות גדולה לכל תלמידי ותל-מידותי, חכמים עד בלי די, להכין את עצמם לעונה החדשה של האופירה ולהצגת "כרמן" בשבוע זה לכבוד שני המזמרים החדשים שכבדנו מגרונם. בקונצרט היפה בתיאטרון "ציון". אימתי ישיר היהודי? — כשהוא רעב...

עזמות

ואיך אומר אותו פילוסוף? — "כשנוזים את הצאן רועדים ומתעט" שים העתודים", ואחרי גזיות בני עשו בצפון אולי יבינו העתודים שלהם כאן בדרום מה בין בני לבן ישמעאל? אפשר, שיקחו מוסר לא רק מגבורינו בתלחי שם בצידון — ואלה משכנינו מכני-עשו כאן, שהם הראשונים לנ-עילת התנויות בשני לנובמבר, נוסח ישמעאל עפ"י ר' משה קוזמאי, אפשר שיאחזמו "רעד" והחבילה שלהם סו"ס תתפרד? —

אינשאללאה! ... * *

ומחמת שעש"ק היום בעולם, צריך אני לעבור על פרשת השבוע שיש בה רמיזא לענינא-די-מא על אחינו עשו, שקרבו לו ימי א ב ל בצפון והלעיטו אותו מן האדום האדום הזה כבעל גר-ג'ידה-יגודנו ואנב אקרא את ההפסדה של שבת זו עם כל הטעמים כנוגע לר' עשו...

רעב... עזמות